

УДК 378.027.7

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863.3/23.166828>

Ірина ХРІН,

кандидат педагогічних наук,
викладач кафедри іноземної філології,
перекладу і методики навчання

ДВНЗ «Переяслав-Хмельницького державного педагогічного університету
імені Григорія Сковороди»
(Переяслав-Хмельницький, Україна) irina_kozachenko1989@ukr.net

КРЕДИТНО-ТРАНСФЕРНА ТЕХНОЛОГІЯ У ПРОЦЕСІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті доведено, що європейська кредитно-трансферна система є основою індивідуально орієнтованої організації навчального процесу, що надає студентам можливість складання індивідуальних навчальних планів, вільного визначення послідовності освоєння дисциплін, самостійного складання особистих семестрових розкладів навчальних занять; стимулюючої бально-рейтингової системи оцінювання результатів навчальної діяльності студентів; формування й постійного розвитку навчальних планів, програм і стандартів змісту освіти; надання викладачам академічної свободи, зокрема, права вільного вибору методики навчання.

Ключові слова: кредитно-трансферна технологія, інноваційні технології, система освіти, майбутні вчителі, іноземна мова.

Iryna KHRIN,

Doctor of Philosophy in Pedagogy (PhD),
Lecturer of the Department of Foreign Philology,
Translation and Methods of Teaching
SHEE «Pereiaslav-Khmelnytskyi Hryhorii Skovoroda
State Pedagogical University»

(Pereiaslav-Khmelnytskyi, Ukraine) irina_kozachenko1989@ukr.net

CREDIT-TRANSFER TECHNOLOGY IN THE PROCESS OF TRAINING FUTURE TEACHERS OF FOREIGN LANGUAGES

The article shows that the European credit transfer system is the basis of an individually oriented organization of the educational process, which provides students with the possibility of drawing up individual curricula, the free definition of the sequence of development of disciplines, the independent compilation of personal semester schedules of training sessions; stimulating a rating-based system for evaluating the results of students' educational activities; formation and constant development of curricula, programs and standards of educational content; giving teachers academic freedom, in particular, the right to free choice of teaching methods. The important tasks of training specialists in the conditions of credit transfer technology of teaching is to provide high-quality graduate education, its personal orientation, creating conditions for updating the content and forms of organization of educational process, introduction of educational innovations and information technologies, formation of system pedagogical thinking, professional self-consciousness. Using credit hours allows you to move to an asynchronous organization of the learning process, which creates the appropriate preconditions for the development of academic mobility.

Credits is the numerical equivalent of an assessment designed to characterize the amount of student's total academic load required for their assimilation, that is, the loans reflect the amount of work required by each block of the course in relation to the total number of jobs. The credit takes into account lectures, practical work, seminars, consultations, independent work, examinations and other activities that must necessarily be evaluated. Functions of the pedagogical potential of ECTS in their totality reflect the process of formation of professional competence of the student. In the credit-module system of training, a student acquires a curriculum through a consistent and thorough study of the training modules, and the assessment of the quality of his academic achievements is carried out in the form of current and final module control over the rating system. The open space of European higher education has a wealth of positive prospects and requires continued efforts to eliminate barriers and develop a framework for teaching and learning that would expand mobility and bring cooperation closer than ever before.

Key words: credit transfer technology, innovative technology, educational system, future teachers, foreign language.

Постановка проблеми. Відкритий простір європейської вищої освіти несе багатство позитивних перспектив і вимагає продовження зусиль

із ліквідації бар'єрів і розроблення певних меж для викладання та навчання, які розширили б мобільність і зробили співпрацю ближчою, ніж

коли-небудь раніше. Міжнародне визнання і привабливий потенціал наших систем освіти безпосередньо пов'язані з їх зовнішньою та внутрішньою зрозумілістю. Аналіз наукової літератури свідчить про те, що важлива роль у забезпеченні високої якості освіти та формуванні конкурентоспроможних фахівців в умовах Болонського процесу належить системі оцінювання навчальних досягнень студентів за умови кредитно-трансферної системи навчання, на основі якої відбувається організація навчального процесу в більшості вищих навчальних закладів (далі – ВНЗ) Великої Британії. Запровадження кредитно-трансферної системи є важливим фактором для стимулювання ефективної роботи викладача і студента.

Аналіз досліджень. Розробка і впровадження вітчизняної кредитно-трансферної системи організації навчального процесу на даний час здійснюється на принципових засадах ECTS (European Credit Transfer System) – Європейської системи зарахування кредитів (Oxford, 2011: 18–22). Дослідження закордонних науковців із питань розвитку національних кредитних систем вищої школи L. Marie, G. Khog дозволяють розглянути різні аспекти функціонування кредитної системи з урахуванням поглядів та перспектив розвитку кредитної системи (Marie, 2007: 112–121).

Перш ніж розглянути характерні особливості запровадження кредитно-трансферної технології в системі вищої освіти, насамперед варто з'ясувати зміст та сутність поняття «кредитна система». На думку І. Дичківської, кредитна система – це систематичний спосіб опису освітньої програми з додаванням кредитів до її компонентів (дисциплін, курсів тощо). Стосовно системи вищої професійної освіти визначення кредиту може базуватися на різних параметрах, зокрема таких, як загальний обсяг роботи студента, результати навчання та індивідуальні години (Дичківська, 2004: 352).

Emily Lynch стверджує, що кредитна система – це системний спосіб описання освітньої програми з додаванням кредитів до її компонентів (дисциплін, курсів тощо). Стосовно системи вищої професійної освіти визначення кредиту може базуватися на різних параметрах, таких як загальний обсяг роботи студента, результати навчання та контактні години (Lynch, 2010: 234). M. Erant чітко визначає сутність кредитної системи як «системи кількісного оцінювання змісту освітньої парадигми» (Erant, 2018: 403–433).

Мета статті – визначити сутність поняття кредитно-трансферної технології як системи кількісного оцінювання змісту освітньої парадигми та виявити основні переваги в процесі навчання.

Виклад основного матеріалу. Одним із пріоритетів сучасної вищої школи є її інтеграція у світовий освітній простір. Така стратегія вищої освіти передбачає, з одного боку, підвищення ефективності професійної підготовки фахівців різного профілю, а з іншого – зростання пізнавального та творчого потенціалу студентської молоді. Важливим завданням також є висококваліфікована іншомовна підготовка фахівців, адже одним із чинників їхньої мобільності та конкурентоспроможності на світовому ринку праці є вільне володіння іноземними мовами.

У трактуванні кредитної системи науковці вказують на те, що кредитна система є кількісним показником адекватності навчання, який присвоюється студенту як підтвердження достовірності результатів навчання на певному рівні. У різних кредитних технологіях розрізняються й використовуються два типи кредитів: кредит-година та кредит-пойнт.

Кредит-пойнт відповідає повному навантаженню студента (кількості роботи), що витрачається під час опанування певної навчальної одиниці, наприклад, модуля. Кредит-година відповідає кількості годин на тиждень, необхідних для вивчення певної дисципліни протягом семестру.

Використання кредит-годин дозволяє перейти до асинхронної організації навчального процесу, що створює відповідні передумови для розвитку академічної мобільності. Кредити є числовим еквівалентом оцінки, призначеної для того, щоб охарактеризувати обсяг загального навчального навантаження студента, що вимагається для їх засвоєння, тобто кредити відображають кількість роботи, яку вимагає кожен блок курсу відносно загальної кількості роботи. Кредит ураховує лекції, практичну роботу, семінари, консультації, самостійну роботу, екзамени та інші види діяльності, які обов'язково повинні бути оцінені (Авшенюк, 2009: 5).

Важливо відзначити, що вітчизняна вища освіта, впроваджуючи власну кредитну систему, орієнтуються на ECTS (European Credit Transfer System). Основна ідея створення ECTS – розробити прийнятні засоби кількісного зіставлення програм навчання за різними спеціальностями, необхідні для здійснення інтеграції європейських національних освітніх систем в єдиний простір вищої освіти. Як зазначає М. Головань, ця система спрямована на покращення визнання освіти під час навчання за кордоном, полегшуючи порівняння навчальних досягнень студентів на основі узгодженої системи оцінювання (кредитів

і оцінок) та технології інтерпретації національних систем вищої освіти, тобто ECTS призначається для розширення мобільності студентів і привабливості європейської системи освіти. По суті, ECTS не передбачає регулювання змісту, структури чи еквівалентності навчальних програм (Головань, 2010: 110–118).

Важливими завданнями підготовки фахівців в умовах кредитно-трансферної технології навчання є забезпечення якісної ступеневої освіти, її особистісної орієнтації, створення умов для оновлення змісту і форм організації навчально-виховного процесу, запровадження освітніх інновацій та інформаційних технологій, формування системного педагогічного мислення, професійної самосвідомості.

В умовах кредитно-трансферної технології навчання змінюється функція викладача в організації навчальної діяльності студентів. Його основне завдання полягає в управлінні самостійною роботою студентів, формуванні спонукальних мотивів учіння, визначенні цілей і завдань навчальної діяльності, її організації, в контролі за результатами процесу навчання. Кредитно-трансферна технологія ставить перед викладачем нову вимогу – поєднувати функції консультанта і менеджера: використовувати інформаційно-освітнє середовище, вміти викладати навчальний матеріал так, щоб забезпечити ефективну самостійну роботу студентів; активно послуговуватись комунікативними можливостями комп'ютерних програм і мереж для організації ефективної навчально-пізнавальної діяльності; здійснювати постійний контроль результатів навчання.

ECTS організації навчального процесу передбачає: чітку структурування змісту навчання на окремі змістові модулі; обов'язкове опрацювання студентом кожного модуля; варіативність навчання; адаптацію навчального процесу до індивідуальних можливостей і запитів студентів; гнучкість управління навчальним процесом.

Успішність студента характеризується оцінками, які використовуються для спрощення переведення оцінок між інститутами, забезпечуючи конвертованість внутрішніх оцінок закладів освіти:

A – відмінно: відмінна робота з однією незначною помилкою;

B – дуже добре: вище за середнє, але з декількома помилками;

C – добре: звичайна робота з декількома значними помилками;

D – задовільно: посередньо, зі значними недоліками;

E – не достатньо: виконання задовольняє мінімуму критеріїв оцінки;

FX – не здано: для одержання кредиту потрібна деяка доробка;

F – не здано: для одержання кредиту потрібна значна доробка.

В. Слободичков вважає, що педагогічний потенціал ECTS як моделі навчального процесу, що ґрунтується на поєднанні модульних технологій навчання та залікових кредитів, зумовлений такими функціями, що реалізуються в процесі навчальної діяльності (Слободичков, 2003: 4–28):

– пізнавальною (сприяє самоосвітній діяльності; служить засобом актуалізації пізнавально-мислительної діяльності);

– орієнтаційною (забезпечує формування системи уявлень про цілі, плани, засоби здійснення дій, становлення оцінних суджень і відношень);

– рефлексивною (сприяє осмисленню набутого досвіду освітньої діяльності – когнітивного, практичного, мотиваційно-ціннісного й умінь самоосвітньої діяльності);

– спонукальною (визначає характер мотивів, що стимулюють студента до самоосвіти, саморозвитку, самоактуалізації);

– комунікативною (зумовлює зародження, підтримку, якісне перетворення освітньої діяльності);

– накопичувальною (означає накопичувальний облік раніше набутих кредитів за всіма рівнями і ступенями вищої професійної освіти).

Функції педагогічного потенціалу ECTS у своїй сукупності відображують процес формування професійної компетентності студента. У кредитно-модульній системі навчання студент опановує навчальну програму шляхом послідовного і ґрунтовного опрацювання навчальних модулів, а оцінювання якості його навчальних досягнень здійснюється у вигляді поточного та підсумкового модульного контролю за рейтинговою системою (Спірін, 2004: 83–86).

Виділені особливості дають підстави стверджувати, що педагогічні можливості модульного навчання загалом полягають у гнучкій побудові освітнього процесу, змісту дисциплін кожного з блоків; інтегруванні різних видів та форм навчання, доборі найбільш підходящих із них для певної аудиторії студентів, які у свою чергу отримують можливість самостійно працювати із запропонованою їм індивідуальною навчальною програмою в зручному для них темпі. Крім того, модульне навчання дозволяє подолати фрагментарність навчання шляхом створення цілісної наочної програми і проблемного подання навчаль-

ного матеріалу модуля. Модульне навчання характеризується адаптивністю, реалізація якого відбувається в специфічних способах організації індивідуально-диференційованого навчання в межах ECTS.

З погляду функціональних аспектів, європейська кредитно-трансферна система є основою індивідуально орієнтованої організації навчального процесу, що надає студентам можливість складання індивідуальних навчальних планів, вільного визначення послідовності освоєння дисциплін, самостійного складання особистих семестрових розкладів навчальних занять; стимулюючої бально-рейтингової системи оцінювання результатів навчальної діяльності студентів; формування й постійного розвитку навчальних планів, програм і стандартів змісту освіти; надання викладачам академічної свободи, зокрема, права вільного вибору методики навчання (Стрункіна, 2012: 183).

Ключовими елементами ECTS є індивідуально орієнтована організація навчального процесу та стимулююча бально-рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності студентів у поєднанні з принципами педагогічного менеджменту.

Індивідуально орієнтована організація навчального процесу є невід'ємною складовою частиною ECTS і звільняє студента від необхідності мати спільний семестровий навчальний план і розклад з іншими студентами. Заняття проводяться за розкладом по групах та потоках, які створюються на один семестр для вивчення конкретної дисципліни під керівництвом конкретного, як правило, вибраного студентом викладача.

ECTS організації навчання передбачає збільшення питомої ваги самостійної роботи студентів, яка є одним із провідних засобів формування професійної компетентності студента. Важливим аспектом організації самостійної роботи студентів є розроблення комплексу методичного забезпечення навчального процесу. До такого комплексу слід віднести тексти лекцій, навчальні та методичні посібники, лабораторні практикуми, банки завдань і задач, сформульовані на основі реальних даних, банк розрахункових, моделюючих, тренажерних програм і програм для самоконтролю, автоматизовані навчальні та контролюючі системи, інформаційні бази дисциплін тощо. Це дозволить організувати самостійну роботу студентів, за якої він буде рівноправним учасником навчального процесу (Хижняк, 2013: 240).

Аналіз наукової літератури переконливо свідчить про те, що кредитно-модульна система як складова частина ECTS інтенсифікує навчально-

виховний процес, вдосконалює його методи та засоби; покращує програму навчальної дисципліни з урахуванням процесу підвищення рівня професійної культури фахівців; раціонально ділить зміст навчального матеріалу на модулі; забезпечує об'єктивну перевірку якості засвоєння теоретичного й практичного матеріалу кожного модуля; стимулює активну пошукову самостійну роботу студентів протягом усього періоду навчання ВНЗ. У рамках ECTS організації навчання реалізована суб'єкт-суб'єктна парадигма навчання, згідно з якою викладач сприймає студента як суб'єкта навчання, активного його учасника, що працює самостійно над навчальним матеріалом і в межах визначеного часу має право на вибір тактики навчання (темпу, послідовності проходження, рівня засвоєння, самоконтролю засвоєння, самооцінки, підготовки).

Після закінчення програми першого циклу студент може отримати такі оцінки:

- найнижчу (Class 1);
- дуже хорошу (Class 2, Division 1), з правом продовження навчання на другому циклі;
- непогану (Class 3). Для переходу з першого рівня на другий (магістерський) необхідно виконати досить високі академічні вимоги (отримати диплом бакалавра з відзнакою) і показати хороші знання з предмету спеціалізації (Козаченко, 2013: 47–51).

Звичайно, можуть існувати й винятки, коли на другий рівень приймають осіб без диплома за перший рівень, проте за наявності чималого досвіду праці з обраного фаху. Отримання цього диплому відкриває можливості до студій докторського рівня з присвоєння звання «доктор філософії», рідше – «магістр філософії» (якщо рецензенти визнали рівень написаної дисертації нижчим від докторської). Але інколи, і лише за умови виконання належних самостійних досліджень, звання «доктор» отримується відразу після бакалавра, а деякі університети присвоюють кваліфікацію «бакалавр» другого рівня.

Висновки. Навчання за такою системою додає студенту впевненості у своїх силах, оскільки саме він вирішує, як розподілити власні сили протягом процесу навчання і заробити необхідну кількість балів. Крім того, студент може бути звільнений від складання заліків чи іспиту за умови, що він матиме відповідний рейтинг, і це має величезне значення в психологічному плані саме для нього як безпосереднього учасника освітнього процесу.

Крім того, використання кредитно-трансферної технології в навчальному процесі додасть студентам мобільності. Студент зможе засвоїти одну

програму, отримати певну кваліфікацію, а потім другу, або попри програми обраної спеціальності паралельно вивчати інші курси й отримати відповідний сертифікат, що прослухав їх у певному обов'язі й має певну оцінку. Тоді, завершивши навчання з основної спеціальності, студент матиме змогу продовжити його ще з одного фаху. В разі зміни напрямку навчання студенту можуть зараховувати ті дисципліни, які він уже засвоїв.

Отже, запровадження кредитно-трансферної технології в організації навчання в процесі підготовки майбутніх фахівців дозволяє досягти активного самостійного учіння з боку студентів, реалізувати суб'єктно-об'єктивні відношення між педагогом і студентом, забезпечити досягнення практично всіма студентами засвоєння навчального матеріалу, створити реальні можливості для творчої діяльності студентів.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Авшенюк Н. М. Інтернаціоналізація вищої освіти в умовах глобалізації світового освітнього простору. *Педагогіка і психологія* : зб. наук. пр. Чернівці, 2009. С. 5.
2. Головань М. С. Педагогічний потенціал кредитно-модульної системи організації навчального процесу щодо формування професійної компетентності студентів. *Вища освіта України*. Інститут вищої освіти АПН України. Додаток 4, том VII (25). Київ, 2010. С. 110–118.
3. Гончаров С. М. Інтерактивні технології навчання в кредитно-модульній системі організації навчального процесу : навчально-методичний посібник. Рівне : НУВГП, 2006. 172 с.
4. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : навчальний посібник. Київ : Академвидав, 2004. 352 с.
5. Козаченко І. В. Перспективи використання британського досвіду для вдосконалення підготовки майбутніх учителів іноземних мов в Україні: зб. наук. праць. Переяслав-Хмельницький, 2013. С. 47–51.
6. Слободичков В. И. Проблемы становления и развития инновационного образования. *Инновации в образовании*. 2003. № 2. С. 4–28.
7. Спірін О. М. Основні характеристики кредитних систем. *Вісник Житомир. пед. ун-ту*. 2004. № 15. С. 83–86.
8. Стрункіна Ю. В. Профессиональная подготовка педагогических кадров во второй половине XX века : на материалах Великобритании и России. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Ставрополь, 2012. 183 с.
9. Хижняк О. В. Підготовка майбутніх учителів у системі вищої освіти Великої Британії : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. Луганськ, 2013. 240 с.
10. Emily Lynch. Assessment Portfolios and English Language. Frequently Asked Questions and a Case Study of the Brooklyn International High School. 2010. 234 p.
11. European Language Portfolio models. An Updated list of available European Language Portfolios and accompanying materials can be found on the Council of Europe Website. URL: <http://culture.coe.int/portfolio>.
12. Marie L. Online communication in language learning and teaching. New York, 2007. P. 112–121.
13. Oxford R. Language learning strategies in a nutshell: Update and ESL suggestions. *TESOL Journal*. 2011. P. 18–22.

REFERENCES

1. Avsheniuk N. M. Internatsionalizatsiia vyshchoi osvity v umovakh hlobalizatsii svitovoho osviniogo prostoru: *Pedahohika i psykholohiia*: zб. nauk. Pr. Chernivtsi, 2009. S. 5.
2. Holovan M. S. Pedahohichniyi potentsial kredytno-modulnoi systemy orhanizatsii navchalnoho protsesu shchodo formuvannia profesiinoi kompetentnosti studentiv. *Vyshcha osvita Ukrainy*. Instytut vyshchoi osvity APN Ukrainy. Dodatok 4, tom VII (25). Kyiv. 2010. S. 110–118.
3. Honcharov S. M. Interaktyvni tekhnolohii navchannia v kredytno-modulnii systemi orhanizatsii navchalnoho protsesu: navchalno-metodychnyi posibnyk. Rivne: NUVHP, 2006. 172 s.
4. Dychkivska I. M. Innovatsiini pedahohichni tehnolohii: navchalnyi posibnyk. Kyiv: Akademvydav, 2004. 352 s.
5. Kozachenko I. V. Perspektyvy vykorystannia brytanskoho dosvidu dlia vdoskonalennia pidhotovky maibutnikh uchyteliv inozemnykh mov v Ukraini: zб. nauk. Prats. Pereiaslav-Khmelnyskyi, 2013. S. 47–51.
6. Slobodichkov V. I. Problemy stanovleniia i razvitiia innovatsyonnoho obrazovaniia. *Innovatsyi v obrazovanii*. 2003. № 2. S. 4–28.
7. Spirin O. M. Osnovni kharakterystyky kredytnykh system. *Visnyk Zhytomyr. Ped. un-tu*. 2004. № 15. S. 83–86.
8. Strunkina Yu. V. Professionalnaia podhotovka pedahohicheskikh kadrov vo vtoroi polovinie XX veka: na materialakh Velikobritanii i Rossii. dis....kand. ped. Nauk: 13.00.01. Stavropol, 2012. 183 s.
9. Khyzhniak O. V. Pidhotovka maibutnikh uchyteliv u systemi vyshchoi osvity Velykoi Brytanii: dys....kand. ped. nauk : 13.00.01. Luhansk, 2013. 240 s.
10. Emily Lynch. Assessment Portfolios and English Language. Frequently Asked Questions and a Case Study of the Brooklyn International High School. 2010. 234 p.
11. European Language Portfolio models. An Updated list of available European Language Portfolios and accompanying materials can be found on the Council of Europe Website (Електронний ресурс). Режим доступу : <http://culture.coe.int/portfolio>.
12. Marie L. Online communication in language learning and teaching. New York, 2007. P. 112–121.
13. Oxford R. Language learning strategies in a nutshell: Update and ESL suggestions. *TESOL Journal*. 2011. P. 18–22.